

LANDSTINGSREVISIONEN

Granskning år 2015 av samverkansnämnden och nämnderna för folkhälsa och primärvård

Rapport nr 23/2015

Innehåll

1. SAMMANFATTANDE ANALYS.....	3
1.1. SAMVERKANSNÄMNDEN	3
1.2. NÄMNDERNA FÖR FOLKHÄLSA OCH PRIMÄRVÅRD	3
2. BAKGRUND	5
2.1. IAKTTAGELSER I 2014 ÅRS GRANSKNING	5
2.2. REVISIONSFRÅGOR OCH REVISIONSKRITERIER	5
2.3. AVGRÄNSNING OCH METOD	6
3. NÄMNDERNAS UPPDRAG	6
3.1. KOMMUNALLAGEN	6
3.2. FULLMÄKTIGES REGLEMENTE FÖR NÄMNDERNA.....	6
3.3. FULLMÄKTIGES LANDSTINGSPLAN	7
3.4. LANDSTINGSSTYRELSENS ANVISNINGAR.....	7
3.5. NÄMNDERNAS VERKSAMHETSPLANER	7
<i>Vår kommentar</i>	<i>7</i>
4. NÄMNDERNAS VERKSAMHET UNDER ÅR 2015	8
4.1. SAMVERKANSNÄMNDEN	8
<i>Samråd med nationella minoriteter</i>	<i>8</i>
<i>Folkhälsobidrag till frivilligorganisationer.....</i>	<i>9</i>
<i>Samordning av beredning av motioner.....</i>	<i>10</i>
<i>Vår kommentar</i>	<i>10</i>
4.2. NÄMNDERNA FÖR FOLKHÄLSA OCH PRIMÄRVÅRD	11
<i>Visionsmedel och folkhälsobidrag</i>	<i>11</i>
<i>Vår kommentar</i>	<i>12</i>
5. NÄMNDERNAS DELÅRS- OCH ÅRSRAPPORTER.....	12
5.1. NÄMNDERNAS DELÅRSRAPPORTER	12
<i>Vår kommentar</i>	<i>12</i>
5.2. NÄMNDERNAS ÅRSRAPPORTER	13
<i>Vår kommentar</i>	<i>14</i>
6. ÅTGÄRDER MED ANLEDNING AV IAKTTAGELSER ÅR 2014.....	14
<i>Vår kommentar</i>	<i>15</i>
7. SVAR PÅ REVISIONSFRÅGOR	15
6.1 SAMVERKANSNÄMNDEN.....	15
6.2 NÄMNDERNA FÖR FOLKHÄLSA OCH PRIMÄRVÅRD	16
BILAGA 1 NÄMNDERNAS STYRDOKUMENT	19

1. Sammanfattande analys

1.1. Samverkansnämnden

Vi bedömer att samverkansnämnden för år 2015 i allt väsentligt hade en tillräcklig måluppfyllelse i förhållande till fullmäktiges mål och uppdrag. Bedömningen bygger vi på protokollgranskning som visar att nämnden i enlighet med fullmäktiges reglemente genomfört samråd med nationella minoriteter och fördelat bidrag till frivilligorganisationer. Vi bedömer dock att det finns områden som nämnden behöver utveckla och lämnar följande rekommendationer:

- Besluta om mätbara mål och utveckla redovisningen av måluppfyllelsen i årsrapporten.
- lämna in skriftligt budgetunderlag till landstingsstyrelsen för beredningen av fullmäktiges budget.
- Se till att nämndens verksamhetsplan innehåller uppgifter om budget.
- Se över och begränsa den allmänna delegation som nämnden lämnat till nämndens ordförande för att besluta i ärenden som uppkommer vid samråd med nationella minoriteter.
- Säkerställ att nämndens riktlinjer för hantering av folkhälsobidrag till frivilligorganisationer följs. Nämnden bör säkerställa att det finns en dokumenterad rutin för beredningen inför nämndens beslut om fördelning av bidraget. Vi rekommenderar också att nämnden ser till att det av underlag eller beslut framgår på vilka grunder föreningar beviljas eller inte beviljas bidrag.

1.2. Nämnderna för folkhälsa och primärvård

Vi bedömer att alla tre nämnder för folkhälsa och primärvård för år 2015 hade en tillräcklig måluppfyllelse i förhållande till fullmäktiges mål och uppdrag. Bedömningen bygger vi på vår protokollgranskning som visar att alla tre nämnder i enlighet med reglementen lämnat underlag till landstingsstyrelsen och fullmäktige. Protokollgranskningen visar också att nämnderna varit aktiva i dialogen med företrädare för medborgare, kommuner m.fl. Vi bedömer att nämnden för Skellefteå- och Norsjöområdet i allt väsentligt hade en tillfredsställande redovisning i årsrapporten av sin måluppfyllelse. Nämnderna för södra Lappland och Umeåregionen behöver fortsätta arbetet med att utveckla sin redovisning i årsrapporten av måluppfyllelsen. Mot bakgrund av iakttagelserna i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till:

Nämnden för folkhälsa och primärvård i Skellefteå- och Norsjöområdet

- Se till att nämndens verksamhetsplan innehåller uppgifter om budget.
- Säkerställ att det finns dokumenterade regler och rutiner för beredningen inför beslut om fördelning av visionsmedel och folkhälsobidrag. Vi rekommenderar också att nämnden ser till att det av under-

lag eller beslut framgår på vilka grunder föreningar m.fl. beviljas eller inte beviljas bidrag.

Nämnderna för folkhälsa och primärvård i södra Lappland och Umeåregionen

- Fortsätt arbetet med att utveckla styrningen och uppföljningen med hjälp av mätbara mål. Mål som inte är relevanta bör nämnderna omformulera eller plocka bort.
- Se till att nämndens verksamhetsplan innehåller uppgifter om budget.
- Säkerställ att det finns dokumenterade regler och rutiner för beredningen inför beslut om fördelning av visionsmedel och folkhälsobidrag. Vi rekommenderar också att nämnderna ser till att det av underlag eller beslut framgår på vilka grunder föreningar m.fl. beviljas eller inte beviljas bidrag.

2. Bakgrund

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med mål, beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelserna och nämnderna ansvarar också för återrapporteringen till fullmäktige.

Revisorerna ska enligt kommunallagen årligen granska styrelser och nämnder. Revisorerna ska pröva om styrelser och nämnder säkerställt att verksamheten är genomförd på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaper är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna har i sin granskningsplan för år 2015 beslutat att genomföra en grundläggande granskning av landstingets samtliga styrelser och nämnder. Denna rapport avser samverkansnämnden och de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård.

2.1. Iakttagelser i 2014 års granskning

Samverkansnämnden är en ny nämnd för år 2015. Revisorerna har därför inga iakttagelser om samverkansnämnden för år 2014. Nedan följer en sammanfattning av iakttagelser år 2014 för de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård.

Revisorerna bedömde att de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård år 2014 hade en tillräcklig måluppfyllelse i förhållande till fullmäktiges mål och uppdrag. Bedömningen byggde på protokollgranskning som visade att nämnderna i enlighet med reglementen lämnat underlag till landstingsstyrelsen och fullmäktige. Protokollgranskningen visade också att nämnderna varit aktiva i dialogen med företrädare för medborgare, kommuner m.fl.

Revisorerna bedömde att nämnderna delvis hade en tillräcklig styrning och kontroll över sina ansvarsområden. Av granskningen framgick att nämnderna under år 2014 inte i tillräcklig grad hade utvecklat sin styrning och uppföljning med hjälp av mål. Revisorerna bedömde att nämndernas målstyrning skulle kunna utvecklas genom att nämnderna rensade sina verksamhets- och aktivitetsplaner från sådant som hade mer karaktär av att vara rutiner m.m.

Revisorerna rekommenderade de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård att fortsätta arbetet med att ta fram mätbara mål och med hjälp av målen följa upp sina verksamheter. Mål som inte var relevanta borde nämnderna omformulera eller plocka bort.

2.2. Revisionsfrågor och revisionskriterier

Den första revisionsfråga som granskningen besvarar är om nämndernas måluppfyllelse är tillräcklig.

Den andra revisionsfrågan är om nämnderna har haft en tillräcklig styrning och kontroll över sina ansvarsområden. För denna del har vi formulerat följande underliggande revisionsfrågor:

- Är nämndernas redovisning av måluppfyllelse tillräckligt utvecklad?
- Har nämnderna metoder och system som säkerställer att beslut blir genomförda och regler efterlevs?

- Har nämnderna agerat tillräckligt med anledning av rekommendationerna i föregående års granskning.

Vår bedömning av nämndernas ansvarsutövande utgår från:

- Kommunallagen (6 kap. 7§)
- Fullmäktiges reglemente för nämnderna
- Övriga uppdrag eller direktiv från fullmäktige till nämnderna
- Landstingsstyrelsens anvisningar

2.3. Avgränsning och metod

Granskningen avser nämndernas verksamhet år 2015. Granskningen omfattar inte om nämnderna säkerställt att räkenskaperna är rättvisande. Denna del granskas i samband med granskningen av landstingets delårs- och årsbokslut. Granskningen omfattar heller inte nämndernas följsamhet till fullmäktiges och landstingsstyrelsens reglemente och riktlinjer för intern kontroll. Denna avgränsning är gjord med anledning av att de fyra nämnderna inte har verksamhetsansvar för någon stab eller basenhet.

Granskningen är genomförd med hjälp av dokumentationsstudier av nämndernas verksamhetsplaner, delårsrapporter, årsrapporter, protokoll m.m. Därutöver har vi gjort avstämningar med nämndernas sekreterare som getts möjlighet att delta i kvalitetssäkringen genom att läsa rapportutkast. Som ett led i kvalitetssäkringen av rapporten har också chefen för staben för planering och styrning getts möjlighet att ta del av rapportutkast.

3. Nämndernas uppdrag

3.1. Kommunallagen

Enligt kommunallagen (6 kap. 7§) ansvarar nämnderna inom sina ansvarsområden för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt och att verksamheterna följer de regler och föreskrifter som gäller för området. Av kommunallagen följer också att nämnderna ska ha en tillräcklig intern kontroll och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

3.2. Fullmäktiges reglemente för nämnderna

Enligt fullmäktiges reglemente har samverkansnämnden ett samordningsansvar för motioner som handlar om folkhälsoläget bland befolkningen som bereds av de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård. Samordningen och beredningen av dessa motioner ska bidra till bedömningar om behovet av primärvård, folkhälsoinsatser och förbättringsåtgärder. Samverkansnämnden ska också besluta om fördelning av bidrag till frivilligorganisationer. Därutöver har samverkansnämnden ett ansvar att samråda med nationella minoriteter och tillsammans med de nationella minoriteterna besluta om statliga bidrag m.m.

Nämnderna för folkhälsa och primärvård har i uppdrag från fullmäktige att bedöma hälsoläget bland befolkningen, behov av primärvård och behov av folkhälsoinsatser. Bedömningarna ska de tre nämnderna sammanställa i un-

derlag som de lämnar till landstingsstyrelsen inför fullmäktiges beslut om landstingsplan och andra styrande dokument.

De tre nämnderna ska samverka med kommuner, frivilligorganisationer och andra intressenter inom folkhälsoområdet. Denna samverkan ska nämnderna genomföra för att samla underlag för sina bedömningar av vilket behov det finns av primärvård och folkhälsoinsatser. Nämndernas samverkan ska också bidra till att fler deltar i det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet. Även de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård beslutar om bidrag i form av visionsmedel och folkhälsobidrag.

3.3. Fullmäktiges landstingsplan

I landstingsplanen för åren 2012 – 2015 gav fullmäktige i uppdrag till nämnderna för folkhälsa att:

- Utifrån ett medborgarperspektiv följa upp det folkhälsopolitiska arbetet och första linjens vård av barn och unga psykisk ohälsa
- Utveckla det lokala medborgarinflytandet via folkhälsoråden och andra samverkansformer
- Skapa mötesplatser för dialog
- Ta tillvara på medborgarnas synpunkter som underlag för landstingets samlade planering

3.4. Landstingsstyrelsens anvisningar

I sin verksamhetsplan för år 2015 uppgav landstingsstyrelsen att samtliga styrelser och nämnder skulle följa upp och utvärdera den egna verksamheten mot bakgrund av:

- Lagstiftning och föreskrifter
- Fullmäktiges mål
- Nämndernas egna mål i verksamhetsplaner

3.5. Nämndernas verksamhetsplaner

De fyra nämndernas verksamhetsplaner för år 2015 utgår från samma struktur. I inledningen av planerna redogör nämnderna för fullmäktiges mål och uppdrag. Därefter följer en målmatris som innehåller nämndernas verksamhetsmål och aktivitetsmål samt uppgifter om när nämnderna ska följa upp målen. Endast verksamhetsplanen för nämnden för södra Lappland innehåller uppgifter om budget för år 2015.

Vår kommentar

Alla fyra nämnder hade för år 2015 verksamhetsplaner som väl överensstämde med fullmäktiges mål och uppdrag för nämnderna. Den valda strukturen med en målmatris bidrog till att respektive nämnd på ett tydligt sätt redogjorde för sina mål och när målen skulle följas upp.

Vi bedömer att nämnderna behöver fortsätta arbetet med att utveckla verksamhetsplanerna. För samverkansnämnden handlar det främst om att utifrån

fullmäktiges mål och uppdrag konkretisera vad nämnden vill uppnå under året. För de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård handlar det om att fortsätta fundera på om det finns mål som bör omformuleras eller som inte är relevanta och därför kan plockas bort.

Vi är positiva till att nämnderna för södra Lappland och Skellefteå- och Norsjöområdet under år 2015 sökt dialog med revisionen om hur styrningen med hjälp av mål kan utvecklas. Båda dessa nämnder har varit aktiva under år 2015 i arbetet med att se över sina verksamhetsplaner och utveckla redovisningen i årsrapporter.

Vi anser att nämndernas verksamhetsplaner bör innehålla uppgifter om budgetar för året. Som framgått var det endast verksamhetsplanen för nämnden för södra Lappland som innehöll budgetuppgifter.

4. Nämndernas verksamhet under år 2015

4.1. Samverkansnämnden

Samverkansnämnden hade 6 protokollförda sammanträden under år 2015. En genomgång av nämndens protokoll visar att nämnden för år 2015 beslutade om väsentliga styrdokument såsom verksamhetsplan, attestordning, dokumenthanteringsplan, delårsrapporter och årsrapport (se bilaga 1). Nämnden lämnade dock inte in något skriftligt underlag till landstingsstyrelsen inför styrelsens beredning av fullmäktiges landstingsplan för perioden 2016 – 2019 och budget för år 2016. Nedan redogör vi för genomförd verksamhet i förhållande till fullmäktiges uppdrag.

Samråd med nationella minoriteter

Västerbottens läns landsting är förvaltningsområde för samiska och finska. Enligt fullmäktiges reglemente har samverkansnämnden ansvar att genomföra samråd med nationella minoritetsgrupper. Nämnden har i sin tur utsett tre av nämndens ledamöter att ansvara för samråden (150211, §10). Protokollgranskning visar att företrädare för nämnden under år 2015 genomfört fyra samråd med samer och tre samråd med sverigefinnar. Nämnden har delegerat till nämndens ordförande att ”besluta i ärenden som uppkommer vid samråd med nationella minoriteter” (150914, §32). Revisorerna har vid en träff i november 2015 fått information från företrädare för samverkansnämnden om arbetet med samråden. Vid de nationella samråden har nämndens ordförande deltagit i beslut om de statliga bidragen till de nationella minoriteterna. Bidragen har hittills per år uppgått till 125 000 kronor per nationell minoritet. De senaste åren har samråden inte beslutat om så stora utdelningar av de statliga bidragen. För år 2015 återstod knappt 120 000 kronor av det sammanlagda statsbidraget på 250 000 kronor. Tillsammans med kvarstående statsbidrag från tidigare år uppgick de oförbrukade statsbidragen vid slutet av år 2015 till knappt 990 000 kronor.

Samverkansnämndens hantering av statsbidragen är granskade av revisionsbyrå KPMG (VLL 2563:1-2015). KPMG bedömde att den interna kontrollen av statsbidragen var tillräcklig. Mot bakgrund av att statsbidragen till de nationella minoriteterna år 2015 har granskats av KPMG har vi för år

2015 inte genomfört någon granskning av hur nämnden hanterat statsbidragen. Vi har istället valt att inrikta årets granskning till nämndens hantering av folkhälsobidrag till frivilligorganisationer. Se mer nedan.

Folkhälsobidrag till frivilligorganisationer

Från år 2015 har samverkansnämnden ansvaret för folkhälsobidraget till frivilligorganisationer. Bidraget uppgår till 1,5 miljoner kronor. Tidigare år har landstingsstyrelsen ansvarat för denna hantering och på tjänstemannanivå har landstingets folkhälsoenhet haft ansvaret för beredning och uppföljning.

Samverkansnämnden beslutade i april 2015 om riktlinjer för hanteringen av folkhälsobidrag till frivilligorganisationer (VLL 331:1-2015). Av riktlinjerna framgår vilka grundläggande krav som en förening måste uppfylla för att kunna ansöka om bidrag. I riktlinjerna finns även översiktliga kriterier som samverkansnämnden ska utgå ifrån när de ska bedöma ansökningar. Det finns ingen skriftlig rutin för hur ansökningarna ska beredas inför nämndens beslut. Enligt uppgift handläggs ansökningarna av sekreterarna vid de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård. Minst två tjänstemän ska läsa igenom respektive ansökan. Om föreningarna tidigare fått folkhälsobidrag ska tjänstemännen vid beredningen av nya ansökningar ta del av information om hur tidigare bidrag använts.

Samverkansnämnden beslutade den 24 november 2015 om fördelningen av 2016 års folkhälsobidrag till frivilligorganisationer. Nämnden delade ut hela bidraget på 1,5 miljoner kronor fördelat på 38 föreningar. Sammanlagt hade 49 föreningar ansökt om bidrag. Det skriftliga underlaget inför nämndens beslut bestod av föreningarnas ansökningar, korta kommentarer från tjänstemännen och förslag på fördelning av bidraget. Enligt uppgift fick nämnden också en muntlig dragning inför beslutet. Det skriftliga underlaget är knapphändigt med information om varför nämnden beviljade bidrag till vissa föreningar och varför andra föreningar inte fick bidrag. Informationen är också knapphändig när det gäller motiven till varför vissa föreningar fick mer i bidrag och andra föreningar fick mindre i bidrag i förhållande till deras ansökningar.

I granskningen har vi gjort ett stickprov och kontrollerat i vilken grad samverkansnämnden följde sina egna riktlinjer när de i november 2015 beslutade om bidragen för år 2016. Vi har kontrollerat 5 beviljade ansökningar.

Nämndens krav på uppgifter som ska finnas i ansökningar	Frivilligcentralen i Umeå	KRIS Umeå	Öppen Gemenskap	Umeå spelberoende-förening	Ideella föreningen Kärngården
Stadgar	Nej	Ja	Nej	Ja	Ja
Verksamhetsberättelse	Nej	Ja	Nej	Ja	Ja
Revisionsberättelse	Nej	Ja	Nej	Ja	Ja
Ekonomisk redovisning/bokslut	Nej	Ja	Nej	Ja	Ja
Verksamhetsplan och budget	Nej	Ja	Nej	Ja	Ja
Bank- eller postgiro-konto	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Ansökan på särskild blankett	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej

Av tabellen framgår att nämnden beviljade bidrag till två av föreningarna trots att dessa föreningar inte lämnade in underlag i enlighet med nämndens riktlinjer. I ansökningarna saknades stadgar, verksamhetsberättelse, revisionsberättelse, ekonomisk redovisning, verksamhetsplan och budget.

En annan iakttagelse är att det vid tidpunkten för nämndens beslut i november 2015 bland föreningarna ännu inte fanns verksamhetsberättelser och revisionsberättelser för år 2015. De verksamhetsberättelser och revisionsberättelser som lämnades från övriga tre föreningar avsåg år 2014 och innehöll alltså inte uppgifter om hur bidrag hade använts år 2015. Samverkansnämnden beslutade den 25 februari 2016 att begära in skriftlig rapportering från samtliga föreningar som beviljades bidrag för år 2015. Nämnden planerade också att bjuda in ett urval av förningarna att muntligt informera om hur bidragen hade använts.

Samordning av beredning av motioner

Samverkansnämnden har i uppdrag att samordna den beredning som de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård gör av motioner inom folkhälsoområdet. Av granskningen framgår att det under år 2015 inte fanns behov av samordning eftersom inga sådana motioner hade lämnats in.

Vår kommentar

Granskningen visar att samverkansnämnden arbetat aktivt i syfte att infria sitt uppdrag från fullmäktige. Mot bakgrund av våra iakttagelser lämnar vi följande rekommendationer:

- Nämnden bör fortsättningsvis lämna in skriftligt budgetunderlag till landstingsstyrelsen för beredningen av fullmäktiges budget.
- Nämndens verksamhetsplan bör innehålla uppgifter om budget.

- Nämnden bör se över och begränsa den allmänna delegation som nämnden lämnat till nämndens ordförande för att besluta i ärenden som uppkommer vid samråd med nationella minoriteter.
- Nämnden bör säkerställa att nämndens riktlinjer för hantering av folkhälsobidrag till frivilligorganisationer följs. Nämnden bör säkerställa att det finns en dokumenterad rutin för beredningen inför nämndens beslut om fördelning av bidraget. Av underlagen eller beslut bör det framgå på vilka grunder föreningar beviljas eller inte beviljas bidrag.

4.2. Nämnderna för folkhälsa och primärvård

En genomgång av nämndernas protokoll för år 2015 visar att nämnderna varit aktiva under året. Nämnden för Umeåregionen genomförde 8 protokollförda sammanträden, nämnden för södra Lappland 9 protokollförda sammanträden och nämnden för Skellefteå- och Norsjöområdet hade 10 protokollförda sammanträden. Av protokollen framgår att de tre nämnderna under år 2015 samverkat med folkhälsoråd, frivilligorganisationer m.fl.

Alla tre nämnder har beslutat om väsentliga styrdokument såsom verksamhetsplaner, delegationsordningar, delårsrapporter och årsrapporter (se bilaga 1). Av protokollgranskningen framgår att de tre nämnderna i enlighet med fullmäktiges reglemente sammanställt underlag med bedömningar av hälso- och sjukvård bland befolkningen och vilka behov det fanns av primärvård och folkhälsoinsatser. Nämnderna har också lämnat in ekonomiska underlag för sina ansvarsområden inför landstingsstyrelsens beredning av fullmäktiges budget för år 2016.

Visionsmedel och folkhälsobidrag

De tre nämnderna för folkhälsa och primärvård delar varje år ut visionsmedel och folkhälsobidrag. Bidragen delar nämnderna ut för att främja projekt inom folkhälsa och för att uppfylla landstingets vision om världens bästa hälsa. Beslut om bidragen tas löpande under året av nämnderna eller nämndernas utskott och är protokollförda. Enligt uppgift blir alla ansökningar om bidrag registrerade i landstingets diarium. Det finns dock inga dokumenterade riktlinjer eller rutiner som beskriver hur processen med bidragen ska gå till. Enligt uppgift från en av nämndernas sekreterare brukar ledamöterna i nämnderna själva ta initiativ och berätta om bidragen i samband med träffar m.m. I andra fall hör föreningar m.fl. av sig till nämnderna efter att från annat håll fått information om att det finns möjlighet att söka bidrag. Av tabellen nedan framgår hur stor del av bidragen som nämnderna delade ut under år 2015.

Nämnd	Budget	Utfall	Differens
Skellefteå och Norsjö	303 000	257 400	+45 600
Södra Lappland	283 000	201 100	+81 900
Umeåregionen	353 000	135 800	+217 200

I sina årsrapporter redovisar nämnderna vilka föreningar m.fl. som fått bidrag. Nämnden för Skellefteå- och Norsjöområdet uppgav i sin årsrapport att 20 000 kronor av det kvarvarande beloppet på 45 600 kronor skulle delas ut i februari 2016 som ett folkhälsopris. Nämnderna för folkhälsa och primärvård i Umeåregionen och södra Lappland kommenterade inte i sina årsrapporter varför inte större andelar av deras bidrag hade delats ut år 2015.

Vår kommentar

Som framgått visar granskningen att nämnderna var aktiva under år 2015. Vi är positiva till att nämnderna lämnat in ekonomiska underlag för sina egna verksamhetsområden för landstingsstyrelsens beredning av fullmäktiges budget för år 2016. Tidigare år har nämnderna inte lämnat in ekonomiska underlag som avsett de egna verksamhetsområdena. Nämnderna har också lämnat in underlag med sina bedömningar av folkhälsoläge, behov av primärvård och folkhälsoinsatser.

Nämnderna för folkhälsa och primärvård bör säkerställa att det finns dokumenterade regler och rutiner för beredningen inför beslut om fördelning av visionsmedel och folkhälsobidrag. Vi anser också att nämnderna för Umeåregionen och södra Lappland i sina årsrapporter borde ha förklarat varför det uppstod avvikelser i förhållande till budget för visionsmedel och folkhälsobidrag.

5. Nämndernas delårs- och årsrapporter

5.1. Nämndernas delårsrapporter

Landstingets styrelser och nämnder ska för sina ansvarsområden upprätta två delårsrapporter för år 2015. Enligt gällande reglemente ska styrelser och nämnder i sina delårsrapporter följa upp och utvärdera sina verksamheter i förhållande till fullmäktiges mål och de mål som styrelserna och nämnderna själva beslutat om i sina verksamhetsplaner. Delårsrapporterna ska också innehålla styrelsernas och nämndernas bedömningar om måluppfyllelsen vid årets slut.

En granskning visar att samverkansnämnden och de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård i tid för år 2015 beslutade om sina delårsrapporter inför landstingsstyrelsens beredning av delårsrapporterna för hela landstinget. Nedan redogör vi för våra bedömningar av nämndernas delårsrapporter per augusti 2015.

Vår kommentar

Samverkansnämnden bedömde att den skulle uppfylla sina mål för år 2015 och ha en budget i balans. Per augusti 2015 redovisade nämnden ett positivt ekonomiskt resultat i förhållande till budget. I granskningen av delårsrapporten konstaterade vi att avsaknaden av mätbara mål innebar att det var svårt att dra slutsatser om hittills uppnått resultat och om nämnden vid årets slut skulle nå satta mål.

De tre nämnderna för folkhälsa och primärvård uppgav alla tre i sina delårsrapporter att de skulle uppfylla sina mål för år 2015. Alla tre nämnder redovisade positiva ekonomiska resultat per augusti 2015.

I granskningen av delårsrapporterna bedömde vi att nämnderna för Skellefteå- och Norsjöområdet och södra Lappland hade utvecklat sina redovisningar av måluppfyllelsen i jämförelse med tidigare år. De två nämnderna hade i högre grad formulerat mätbara mål som man följde upp i delårsrapporterna. Vi bedömde att nämnden för Umeåregionen inte hade varit lika aktiv i arbetet med att utveckla sin redovisning. Nämnden hade få mätbara mål och det var svårt att värdera det redovisade resultatet i delårsrapporten.

5.2. Nämndernas årsrapporter

Landstingsstyrelsen gav i sin verksamhetsplan för år 2015 direktiv till övriga styrelser och nämnder om formerna för arbetet med landstingets årsredovisning. Enligt direktiven skulle samtliga styrelser och nämnder följa upp de egna verksamheterna mot bakgrund av:

- Gällande lagstiftning och föreskrifter
- Fullmäktiges mål
- De mål som styrelser och nämnder hade beslutat om i sina verksamhetsplaner

Vår granskning visar att alla fyra nämnder i tid beslutade om årsrapporter i enlighet med landstingsstyrelsens anvisningar. Årsrapporterna följer den struktur och de rubriker som landstingsstyrelsen i sina anvisningar uppgett att styrelser och nämnder ska följa. Årsrapporterna inleds med beskrivningar av nämndernas uppdrag och samlade bedömningar av måluppfyllelsen för år 2015. Därefter följer redovisning av måluppfyllelsen i tabellform och avsnitt med ekonomisk redovisning.

Samverkansnämnden redovisar att den uppnått två av sina tre mål. Ett av målen, att bereda motioner i folkhälsofrågor, var inte uppfyllt till följd av att det inte funnits någon sådan motion att bereda. Nämnden redovisade ett positivt ekonomiskt resultat för år 2015.

Av årsrapporter för de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård framgår att nämnderna under året varit ambitiösa med att genomföra dialog med företrädare för medborgare, patientföreningar och med landstingets verksamheter i syfte att samla underlag för sina bedömningar. Nämnderna hade också varit aktiva i samarbetet med kommunernas folkhälsoråd. Av tabellen på nästa sida framgår att alla tre nämnder redovisade positiva ekonomiska resultat för år 2015.

Budget och utfall för år 2015

Nämnd	Budget Tkr	Utfall Tkr	Resultat Tkr	Avvikelse Procent
Umeåområdet				
- Arvoden, resor, övriga kostnader	2 237,0	2 203,8	+33,2	+ 1,5
- Folkhälso- och visionsmedel	353,0	135,8	+ 217,2	+ 61,5
Södra Lappland				
- Arvoden, resor, övriga kostnader	2 237,0	2 238,6	-1,6	- 0,0
- Folkhälso- och visionsmedel	283,0	201,1	+ 81,9	+ 28,9
Skellefteå och Norsjö				
- Arvoden, resor, övriga kostnader	2 237,0	2 090,8	+ 146,2	+ 6,5
- Folkhälso- och visionsmedel	303,0	257,4	+ 45,6	+ 15,0

Källa: Nämndernas årsrapporter för år 2015

Vår kommentar

Vi är positiva till att nämnderna i södra Lappland och Skellefteå- och Norsjöområdet under år 2015 arbetat aktivt med att utveckla sin styrning och uppföljning. Framför allt har nämnden för Skellefteå- och Norsjöområdet utvecklat sin redovisning av måluppfyllelsen i årsrapporten. Genom att se över mål, göra dem mätbara och samtidigt rensa bort mål som mer liknar rutiner m.m. har styrning och uppföljning blivit tydligare i jämförelse med tidigare år. Vi bedömer att nämnden för Skellefteå- och Norsjöområdet i allt väsentligt har en tillfredsställande redovisning i årsrapporten. Nämnderna för södra Lappland och Umeåregionen och samverkansnämnden har inte en tillräcklig redovisning av måluppfyllelsen i sina årsrapporter.

6. Åtgärder med anledning av iakttagelser år 2014

I 2014 års granskning rekommenderade revisorerna de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård att fortsätta arbetet med att ta fram mätbara mål och med hjälp av målen följa upp sina verksamheter. Mål som inte var relevanta borde nämnderna omformulera eller plocka bort. För samverkansnämnden finns ingen rekommendation att följa upp från år 2014. Detta på grund av att samverkansnämnden är en ny nämnd från år 2015.

Vår kommentar

Granskningen visar att de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård för år 2015 arbetat fram nya strukturer för sina verksamhetsplaner. De nya strukturerna medför att verksamhetsplanerna är mer överskådliga vilket är positivt. Även samverkansnämnden har tagit fram sin verksamhetsplan utifrån den nya strukturen. En genomgång av verksamhetsplanerna för de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård visar att nämnderna i södra Lappland och Skellefteå- och Norsjöområdet arbetat med att omformulera och plocka bort mål som inte var relevanta. Nämnden för Umeåregionen var för år 2015 inte lika aktiv i detta utvecklingsarbete.

7. Svar på revisionsfrågor

6.1 Samverkansnämnden

Vi bedömer att samverkansnämnden för år 2015 genomfört sin verksamhet i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag. Granskningen visar att nämnden genomfört samråd med nationella minoriteter och fördelat folkhälsobidrag till frivilligorganisationer. Nämndens styrning med hjälp av mål är dock inte tillfredsställande eftersom nämnden saknar mätbara mål.

Revisionsfråga	Bedömning Ja/Nej	Vår kommentar
Är nämndens måluppfyllelse tillräcklig?	Ja	Vi bedömer att nämnden har genomfört sin verksamhet i enlighet med fullmäktiges beslutade mål och uppdrag. Bedömningen bygger på vår granskning av protokoll och styrande dokument som visar att samråd med nationella minoriteter är genomförda och folkhälsobidrag är fördelat.
Är nämndens redovisning av måluppfyllelse tillräckligt utvecklad?	Nej	Nämnden saknar mätbara mål. Redovisningen av måluppfyllelsen behöver utvecklas.
Har nämnden metoder och system som säkerställer att beslut blir genomförda och regler efterlevs?	Delvis	Via protokollen kan man följa att nämndens beslut blir genomförda. Det finns dock områden som kan utvecklas. Ett sådant är att se till att nämndens riktlinjer för bidrag till frivilligorganisationer efterlevs.
Har nämnden agerat tillräckligt med anledning av revisorernas rekommendationer i 2014 års granskning.	–	Nämnden är ny för år 2015.

Med anledning av iakttagelserna lämnar vi följande rekommendationer till samverkansnämnden:

- Besluta om mätbara mål och utveckla redovisningen av måluppfyllelsen i årsrapporten.
- Lämna in skriftligt budgetunderlag till landstingsstyrelsen för beredningen av fullmäktiges budget.
- Se till att nämndens verksamhetsplan innehåller uppgifter om budget.
- Se över och begränsa den allmänna delegation som nämnden lämnat till nämndens ordförande för att besluta i ärenden som uppkommer vid samråd med nationella minoriteter.
- Säkerställ att nämndens riktlinjer för hantering av folkhälsobidrag till frivilligorganisationer följs. Nämnden bör säkerställa att det finns en dokumenterad rutin för beredningen inför nämndens beslut om fördelning av bidraget. Vi rekommenderar också att nämnden ser till att det av underlag eller beslut framgår på vilka grunder föreningar beviljas eller inte beviljas bidrag.

6.2 Nämnderna för folkhälsa och primärvård

Vi bedömer att de tre nämnderna för folkhälsa och primärvård för år 2015 har genomfört sina verksamheter i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag. Nämnderna har varit aktiva under året och lämnat in underlag till landstingsstyrelsen med bedömningar om folkhälsoläge, behov av primärvård och folkhälsoinsatser. Nedan finns svar på våra underliggande revisionsfrågor.

Revisionsfråga	Bedömning Ja/Nej	Vår kommentar
Är nämndens måluppfyllelse tillräcklig?	Ja	Vi bedömer att alla tre nämnder har genomfört sina verksamheter i enlighet med fullmäktiges beslutade mål och uppdrag. Bedömningen bygger på vår granskning av protokoll och styrande dokument.
Är nämndens redovisning av måluppfyllelse tillräckligt utvecklad?	Delvis	Redovisningen från nämnden i Skellefteå- och Norsjöområdet är tillfredsställande. Övriga nämnder behöver utveckla sin redovisning. <i>(Tabellen fortsätter på nästa sida)</i>

Revisionsfråga	Bedömning Ja/Nej	Vår kommentar
Har nämnden metoder och system som säkerställer att beslut blir genomförda och regler efterlevs?	Delvis	Via protokollen kan man följa att nämndernas beslut blir genomförda. Det finns dock områden som kan utvecklas. Nämnderna bör bland annat säkerställa att det finns dokumenterade rutiner för beredningen inför beslut om fördelning av visionsmedel och folkhälsobidrag.
Har nämnden agerat tillräckligt med anledning av revisorernas rekommendationer i 2014 års granskning.	Delvis	Nämnden för Skellefteå- och Norsjöområdet har vidtagit åtgärder. Nämndens redovisning av måluppfyllelsen är i allt väsentligt tillfredsställande. Viktiga steg har också tagits av nämnden i södra Lappland i arbetet med att utveckla målstyrningen. Nämnden för Umeåregionen har inte varit lika aktiv i det arbetet.

Med anledning av iakttagelserna lämnar vi följande rekommendationer till:

Nämnden för folkhälsa och primärvård i Skellefteå- och Norsjöområdet

- Se till att nämndens verksamhetsplan innehåller uppgifter om budget.
- Säkerställ att det finns dokumenterade regler och rutiner för beredningen inför beslut om fördelning av visionsmedel och folkhälsobidrag. Vi rekommenderar även att nämnden säkerställer att det av underlagen inför beslut framgår på vilka grunder bidrag beviljats eller inte beviljats.

Nämnderna för folkhälsa och primärvård i södra Lappland och Umeåregionen

- Fortsätt arbetet med att utveckla styrningen och uppföljningen med hjälp av mätbara mål. Mål som inte är relevanta bör nämnderna omformulera eller plocka bort.
- Se till att nämndens verksamhetsplan innehåller uppgifter om budget.

- Säkerställ att det finns dokumenterade regler och rutiner för beredningen inför beslut om fördelning av visionsmedel och folkhälsobidrag. Vi rekommenderar även att nämnden säkerställer att det av underlagen inför beslut framgår på vilka grunder bidrag beviljats eller inte beviljats.

Umeå den 8 april 2016

Richard Norberg
Certifierad kommunal revisor
Västerbottens läns landsting

Bilaga 1 Nämndernas styrdokument

Samverkansnämnden

Styrdokument	Beslut Ja/Nej	Vår kommentar
Verksamhetsplan år 2015	Ja	2015-02-11, § 7
Budget år 2015	Nej	Av protokoll (2015-02-11, § 3) framgår att nämnden fick information om sin budget. I protokollet finna inga uppgifter om hur stor budgeten är, hur den är fördelad m.m. Informationen lade nämnden till handlingarna.
Beslut om underlag för landstingsplan och fullmäktiges budget för nästkommande år	Nej	
Delegationsordning	Nej	
Attestordning	Ja	201502-11, § 6
Dokumenthanteringsplan	Ja	2015-02-11 § 5
Rutin för ärendeberedning	Ja	2015-04-14, § 17
Delårsrapport 1	Ja	2015-05-22, § 23
Delårsrapport 2	Ja	2015-09-14, § 30
Årsredovisning år 2015	Ja	2016-02-25, § 5

Nämnden för södra Lappland

Styrdokument	Beslut Ja/Nej	Vår kommentar
Verksamhetsplan år 2015	Ja	2015-03-25, § 31 2015-05-20, § 17 (reviderad) 2015-09-21, § 79 (reviderad)
Budget år 2015	Ja	Framgår av verksamhetsplan
Beslut om underlag för landstingsplan och fullmäktiges budget för nästkommande år	Ja	2015-03-25, § 30 2015-03-25, § 34 2015-05-20, § 53
Delegationsordning	Ja	2015-02-10, § 8
Attestordning	Ja	2015-02-10, § 4
Dokumenthanteringsplan	Ja	2015-0210, § 17
Rutin för ärendeberedning	Ja	2015-04-23/24, § 46
Delårsrapport 1	Ja	2015-05-20, § 58
Delårsrapport 2	Ja	2015-09-21, § 75
Årsredovisning år 20X15	Ja	2016-02-04, § 7

Nämnden för Skellefteå- och Norsjöområdet

Styrdokument	Beslut Ja/Nej	Vår kommentar
Verksamhetsplan år 2015	Ja	2015-02-23, § 24
Budget år 2015	Nej	
Beslut om underlag för landstingsplan och fullmäktiges budget för nästkommande år	Ja	2015-03-19, § 34
Delegationsordning	Ja	2015-01-26, § 6
Attestordning	Ja	2015-01-26, § 7
Dokumenthanteringsplan	Ja	2015-01-26, § 8
Rutin för ärendeberedning	Ja	2015-05-20, § 61
Delårsrapport 1	Ja	2015-02-20, § 59
Delårsrapport 2	Ja	2015-09-17, § 82
Årsredovisning år 2015	Ja	2016-02-23, § 16

Nämnden för Umeåregionen

Styrdokument	Beslut Ja/Nej	Vår kommentar
Verksamhetsplan år 2015	Ja	2015-02-25, § 19
Budget år 2015	Nej	
Beslut om underlag för landstingsplan och fullmäktiges budget för nästkommande år	Ja	2015-03-25, § 28
Delegationsordning	Ja	2015-01-21, § 7
Attestordning	Ja	2015-01-21, § 8
Dokumenthanteringsplan	Ja	2015-02-25, § 18
Rutin för ärendeberedning	Ja	2015-05-18, § 51
Delårsrapport 1	Ja	2015-05-18, § 49
Delårsrapport 2	Ja	2015-09-24, § 72
Årsredovisning år 2015	Ja	2016-02-17, § 15